

Otázka: Immanuel Kant

Předmět: Společenské vědy

Přidal(a): Michael

Immanuel Kant => periodizace díla, kopernikánský obrat, transcendentální filozofie, kategorický imperativ

- Celý život strávil v Královci, kde studoval a poté i přednášel
- Profesor logiky a metafyziky – zván na evropské univerzity

Předkritické období

- Zde se Kant přibližuje materialismu
- přírodní vědy, Píše o přírodovědné práci o ohni, sopkách

VŠEOBECNÉ DĚJINY PŘÍRODY

- Hypotéza o vzniku sluneční soustavy (Kant-LaPlaceova hypotéza) – kolem Slunce se shlukovaly částice, které obíhaly kolem
- Všeobecná přírodní historie a teorie nebes, 1755

Kritické období

- 80. léta 18. století; filozofie
- nejvýznamnější díla – kritiky

Kritika

- Věnuje se zkoumání předpokladu rozumu
- před ním používali rozum aby kritizovali- Kant podrobil kritice rozum sám
- říká, že člověk je bytostí nejen myslící, ale i chtějící a cítící → rozvrhl své učení

Část teoretická - KRITIKA ČISTÉHO ROZUMU

- Zkoumá předpoklady zkušenostního poznání
- **Chce hledat hranice lidského poznání = KRITIKA ČISTÉHO ROZUMU**
 - Ten svět čistého rozumu je apriorní a umožňuje nám zkušenost
 - Kdy zkušenost je výsledkem dlouhé práce
- **Zkušenost** = smysly, rozum, způsob zpracování, kategorie, pojmy, ideje
 - „Zkušenost je výpověď o našem zakoušení „
 - Na zkušenost působí vždy **dvě stránky**
 - **Smyslová**
 - **Rozumová**
 - Tyto dvě stránky se různě projevují a rozdíl v jejich projevu je závislý na tom co je „**dáno předem = APRIORI** a co je vytvářeno **dodatečně = APOSTERIORI**
 - Kant říká, že existuje poznání, které není pošpiněno smyslovou zkušeností a toto poznání je tzv. **POZNÁNÍ ČISTÉHO ROZUMU** → pomocí čistého, racionálního rozumu
 - Kant říká, že věta Každá změna má svou příčinu je absolutně platná ale pouze tehdy pokud je apriorní, nesmí vyplývat ze zkušenosti → později přijdeme na to, že Bůh je příčinou všeho, tudíž je tato výpověď absolutně platná, protože každá změna má svou příčinu a tou je Bůh, Bůh = regulativní idea, nejde vyvrátit – oblast víry, Bůh je prvotní příčina všeho
- **Lidské poznání má dva zdroje (TRANSCENDENTÁLNÍ ESTETIKA)**
- **Smyslová zkušenost**
 - Smyslovost a rozvažování

- Zpracovává smyslovou zkušenost
- Ve vnějšku skrze smysly na nás působí **NÁZOR** (= vjem, počitek) – na jeho vzniku se podílí smysly – potom je názor zpracován v časovou a prostorovou jednotu → jednoduše řečeno jsou dvě **apriorní kategorie a to PROSTOR a ČAS**
- Žádná zkušenost neexistuje bez času a prostoru, nelze si představit, že věc není v prostoru, prostor je podmínka ukazování zkušenosti, díky němu vidíme svět. Stejně tak se všechny naše názory dějí v čase
- Možnost matematiky → na faktu že čas a prostor jsou apriorní kategorie je založena matematika, zkoumá prostor = geometrie, zabývá prostorovými vztahy a také čas = každý výpočet je přidávání jednotek, posloupnost v čase → proto je matematika apriorní
- **Rozvažování (TRANCEDENTÁLNÍ ANALYTIKA)**
 - což je zvláštní druh myšlení, zabývá se tím, jak z názorů vznikají pojmy a jak je skládáme do vět, soudů
 - Pojem je základní jednotka rozvažování
 - pojem je obecný a shrnuje vlastnosti určité skupiny věcí
 - my jsme schopni se pohybovat pouze v pojmech, a když se pohybujeme pouze v pojmech jsme v oblasti rozvažování
 - pojmy bez názoru jsou prázdné, abychom si vytvořili pojem musíme mít nějakou zkušenost (musím vidět psa, abych věděla, že je to pes, potom už s pojmem pes můžu operovat, aniž bych ho viděla)
- **Existuje zde také 12 rozvažovacích kategorií, forem**
- Kant říká, že se narodíme s příčinností s kauzalitou → **KOPERNÍKÁNSKÝ OBRAT**
- naše poznání se neřídí vnějším světem, ale vnější svět je uváděn do řádu, formován naším poznáním
- že ke každému poznání patří prostor a čas, neboť všechno, co si představujeme a poznáváme, existuje v prostoru a čase
- prostor a čas však nepřísluší věcem samým (jak bylo do té doby myšleno), ale jsou vlastní našemu rozumu

Část etická - KRITIKA PRAKTICKÉHO ROZUMU

- Zabývá se základy metafyziky mravu
- **Morálka** – může být rozdělená
 - **Heteronomní**
 - Z vnějšku
 - Instituce, církev

- Nějaká autorita, která nám řekne co je špatně a co dobře
- **Autonomní**
 - Dokážu si sám stanovit co je dobře a co špatně
 - Dělení autonomních zásad
- **Maximy**
 - zásady, které platí jen pro jednání jednotlivého člověka
 - platí pouze pro mě
- **Praktické zákony**
 - tzv. imperativ
 - týkají se každého člověka, mají určovat jeho vůli
 - **dělení**
 - **hypotetický (podmíněný) imperativ** (všeobecně platné věci – chci dlouho žít, musím se o sebe starat)
 - **kategorický imperativ** – nepodmíněný, platný pro každého „jednej jen podle té maximy(zásady), do níž můžeš zároveň chtít, aby se stala obecným zákonem“= chovat se tak, jak bychom si představovali chování ostatních lidí
 - dvě věci naplňují mysl vždy novým obdivem a úctou – čím více a podrobněji se jimi myšlení zabývá: hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně

Část estetická - KRITIKA SOUDNOSTI

- člověk myslící vytvořil svět nutnosti → člověk chtějící vytvořil svět svobody → člověk cítící oba tyto světy spojil
- Tvrdí, že krása je objektivní kategorie
- Při jejím vnímání dochází u všech lidí e stejnému procesu
- Cílem je zjistit, zda existuje apriorní forma soudnosti.

Pokritické období

- filozofie náboženství a práva
- témata svobody jedince, boha

Dílo

- **metafyzika mravů**
- **nauka o právu**
 - rozlišuje soukromé a veřejné právo a podčásti
- **státní právo**
 - rozlišuje trojí moc
 - zákonodárná moc může příslušet pouze vůli lidu
 - lid ale nemá právo svrhnout panovníka, ten sám má dojít k tomu co je správné
- **mezinárodní právo**
 - odmítá násilné konflikty
- **nauka o ctnostech**
 - týká se morálky každého člověka
- **povinnosti k sobě samému**
 - poznej sám sebe
- **povinnosti k druhým lidem** -povinnost lásky k druhým, povinnost úcty k druhým